TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. liepos 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Autorių teisės ir gretutinės teisės – Direktyva 2001/29/EB – Informacinė visuomenė – Autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimas – 5 straipsnio c punktas – Išimtys ir apribojimai – Apimtis – 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktai – Naujienų pranešimas – Citavimas – Hipersaitų naudojimas – Teisėtas padarymas viešai prieinamo – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 11 straipsnis – Saviraiškos ir informacijos laisvė“

Byloje C-516/17

dėl 2017 m. liepos 27 d. *Bundesgerichtshof* (Federalinis Aukščiausiasis Teismas, Vokietija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugpjūčio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Spiegel Online GmbH

prieš

Volker Beck

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija)

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijos pirmininkai A. Aradjiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen ir C. Lycourgos, teisėjai E. Juhász, M. Ilešič (pranešėjas), L. Bay Larsen ir S. Rodin,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Spiegel Online GmbH*, atstovaujamos advokato T. Feldmann,

– V. Beck, atstovaujamo advokato G. Toussaint,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Hellmann ir J. Techert

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos E. de Moustier ir D. Segoin,

* Proceso kalba: vokiečių.

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir T. Rendas,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos Z. Lavery ir D. Robertson, padedamų baristerio N. Saunders,

– Europos Komisijos, atstovaujamos H. Krämer ir T. Scharf ir J. Samnadda,

susipažinęs su 2019 m. sausio 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230, klaidų ištaisymas OL L 314, 2008, p. 16) 5 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Spiegel Online*, kuris valdo naujienų interneto portalą tuo pačiu pavadinimu, ir Volker Beck, kuris prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimo kreiptis į Teisingumo Teismą priėmimo momentu buvo Vokietijos Federacinės Respublikos *Bundestag* (Federalinis parlamentas, Vokietija) narys, ginčą dėl to, kad *Spiegel Online* savo interneto svetainėje paskelbė V. Beck rankraštį ir rinkinyje jo publikuotą straipsnį.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2001/29 1, 3, 6, 7, 9, 31 ir 32 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) [EB] sutartis nustato vidaus rinkos sukūrimą ir sistemos, užtikrinančios, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma, įteisinimą. Valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymų derinimas padeda siekti šių tikslų.

<…>

(3) Siūlomas derinimas padės įgyvendinti keturias vidaus rinkos laisves ir yra susijęs su pagrindinių teisės [principų], ypač nuosavybės teisės, įskaitant intelektinę nuosavybę, saviraiškos laisvės ir visuomenės intereso principų, laikymusi.

<…>

(6) Nederinamas Bendrijos lygmeniu, nacionalinių teisės aktų kūrimas, kuris jau pradėtas daugelyje valstybių narių siekiant reaguoti į technologijų iššūkius, leistų atsirasti pastebimiems apsaugos skirtumams ir kartu intelektinę nuosavybę apimančių ar ja grindžiamų paslaugų ir produktų laisvo judėjimo apribojimams, dėl kurių suirtų vidaus rinka ir teisės aktų darna. Tokių teisės aktų skirtumų ir neaiškumų poveikis taptų dar didesnis toliau kuriant informacinę visuomenę, kurioje jau dabar labai padidėjo neapribotas tarpvalstybinis intelektinės nuosavybės naudojimas. <…>

(7) Bendrijos autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos teisinė sistema dėl to taip pat turi būti pakeista ir papildyta tiek, kiek tai yra būtina vidaus rinkai sklandžiai veikti. <…> paliekant tik vidaus rinkos veikimui neigiamo poveikio neturinčius skirtumus [<…> nebūtina pašalinti vidaus rinkos veikimui neigiamo poveikio neturinčių skirtumų arba užkirsti jiems kelią].

<…>

(9) Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.

<…>

(31) Turi būti išlaikyta derama pusiausvyra tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, taip pat tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų. Valstybių narių nustatytos ir šiuo metu egzistuojančios išimtys ir teisių apribojimai turi būti iš naujo įvertinti atsižvelgiant į naują elektroninę terpę. <…> Siekiant užtikrinti deramą vidaus rinkos veikimą, tokios išimtys ir apribojimai turėtų būti darniau [vienodžiau] apibrėžti. Jų derinimo laipsnis turėtų būti grindžiamas jų poveikiu sklandžiam vidaus rinkos veikimui.

(32) Ši direktyva nustato išsamų atgaminimo teisės ir viešo paskelbimo teisės išimčių ir apribojimų sąrašą. <…> Valstybės narės turėtų laikytis nuoseklaus šių išimčių ir apribojimų taikymo <…>.“

4 Pagal Direktyvos 2001/29 1 straipsnio 1 dalį „ši direktyva reglamentuoja teisinę autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę“.

5 Direktyvos 2001/29 2 straipsnis „Atgaminimo teisė“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

<…>“

6 Šios direktyvos 3 straipsnio „Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus objektus padaryti viešai prieinamus“ 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamų tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.“

7 Tos pačios direktyvos 5 straipsnio „Išimtys ir apribojimai“ 3 dalies c ir d punktuose ir 5 dalyje numatyta:

„3. Valstybės narės 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus šiais atvejais, kai:

<…>

c) atgaminami spaudoje, viešai skelbiami ar padaromi viešai prieinami paskelbti straipsniai aktualiomis ekonomikos, politikos ar religijos temomis ar atgaminamos kūrinių ar kitų panašaus pobūdžio [saugomų] objektų transliacijos, tais atvejais, kai toks naudojimas nėra aiškiai uždraustas teisių turėtojų ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą [ir pavardę], arba naudojami kūriniai ar kiti [saugomi] objektai norint pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslai, su sąlyga, kad būtų nurodytas šaltinis, įskaitant ir autoriaus vardą [ir pavardę], išskyrus tuos atvejus, kai to neįmanoma padaryti;

d) cituojama kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu [saugomu] objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinam[as], ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą [ir pavardę], išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui;

<…>

5. Šio straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito [saugomo] objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.“

Vokietijos teisė

8 1965 m. rugsėjo 9 d. *Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz* (Autorių ir gretutinių teisių įstatymas) (*BGBl*. 1965 I, p. 1273, toliau – *UrhG*) 50 straipsnyje „Naujienų pranešimas“ nustatyta:

„Siekiant pranešti naujienas transliuojant ar taikant panašias technines priemones laikraščiuose, periodiniuose ir kituose leidiniuose arba naudojant bet kurias kitas laikmenas, kai iš esmės kalbama apie tuo metu vykstančius įvykius, taip pat filmuose leidžiama, kiek tai pateisina siekiamas tikslas, atgaminti, platinti ir viešai skelbti kūrinius, kurie gali būti pamatyti ar išgirsti vykstant įvykiams, apie kuriuos pranešama.“

9 *UrhG* 51 straipsnis „Citavimas“ išdėstytas taip:

„Leidžiama citavimo tikslu atgaminti, platinti ir viešai paskelbti kūrinį, kuris jau buvo paskelbtas, tiek, kiek kūrinio naudojimo apimtį pateisina konkretus tikslas. Be kita ko, leidžiama:

1) įtraukti atskirus jau paskelbtus kūrinius į savarankišką mokslo veikalą, siekiant paaiškinti jo turinį;

2) cituoti jau paskelbto kūrinio ištraukas savarankiškame literatūros kūrinyje;

3) cituoti atskiras jau paskelbto muzikos kūrinio ištraukas savarankiškame muzikos kūrinyje.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 V. Beck nuo 1994 m. – tuomet, kai prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą – buvo Vokietijos Federacinės Respublikos *Bundestag* (Federalinis parlamentas, Vokietija) narys. Jis yra rankraščio, susijusio su baudžiamąja politika seksualinių nusikaltimų su nepilnamečiais srityje, autorius. Šis rankraštis, pasirašytas pseudonimu, kaip straipsnis buvo publikuotas 1988 m. rinkinyje. Paskelbdamas šį straipsnį leidėjas pakeitė rankraščio pavadinimą ir sutrumpino vieną sakinį. 1988 m. gegužės 5 d. raštu autorius pareiškė pretenzijas leidėjui ir nesėkmingai jo reikalavo, kad ši aplinkybė būtų aiškiai nurodyta išleistame rinkinyje. Vėlesniais metais

V. Beck, kuris buvo daug kartų kritikuojamas dėl pasisakymų minėtame straipsnyje, ne kartą nurodė, jog rinkinio leidėjas pakeitė jo rankraščio prasmę. Bent nuo 1993 m. V. Beck atsiribojo nuo šio straipsnio turinio.

11 2013 m. atliekant tyrimą archyvuose buvo rastas V. Beck rankraštis, jam pateiktas 2013 m. rugsėjo 17 d., taigi tuomet, kai jis dalyvavo rinkimuose į Vokietijos parlamentą. Kitą dieną V. Beck pateikė šį rankraštį įvairioms laikraščių redakcijoms kaip įrodymą, kad leidėjas jį iš dalies pakeitė, siekdamas paskelbti nagrinėjamą straipsnį. Tačiau V Beck nesutiko, kad šios redakcijos paskelbtų šį rankraštį ir straipsnį. Vis dėlto jis pats įkėlė abu tekstus į savo interneto svetainę, kiekviename puslapyje pateikdamas užrašą „Atsiriboju nuo šio straipsnio. Volker Beck“. Atitinkamame rinkinyje paskelbto straipsnio puslapiuose papildomai buvo prirašyta: „Šis tekstas paskelbtas be leidimo ir leidėjo suklastotas pakeitus antraštę ir teksto dalis“.

12 *Spiegel Online* valdo naujienų interneto portalą *Spiegel Online*. 2013 m. rugsėjo 20 d. jis paskelbė pranešimą, jame teigiama, kad, priešingai, nei teigia V. Beck, leidėjas nepakeitė jo rankraščio pagrindinės minties, todėl V. Beck daugelį metų apgaudinėjo visuomenę. Prie šio pranešimo nurodyta, kad rankraščio ir nagrinėjamame rinkinyje publikuoto straipsnio pirmines versijas galima parsisiųsti naudojant hipersaitą.

13 V. Beck ginčijo *Landgericht* (Apygardos teismas, Vokietija) tai, kad, kaip jis teigia, jo rankraščio ir straipsnio viso teksto pateikimas *Spiegel Online* interneto svetainėje yra autorių teisių pažeidimas. Minėtas teismas patvirtino V. Beck išvadas. Atmetus *Spiegel Online* apeliacinį skundą, šis pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

14 Tas teismas mano, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktų, siejamų su pagrindinėmis teisėmis, visų pirma informacijos laisve ir žiniasklaidos laisve, aiškinimas nėra akivaizdus. Be kita ko, jis abejoja, ar šiomis nuostatomis paliekama diskrecija jas perkelti į nacionalinę teisę. Šiuo aspektu jis pažymi, kad, remiantis *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas, Vokietija) jurisprudencija, nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Europos Sąjungos direktyva, iš esmės turi būti įvertintos atsižvelgiant ne į 1949 m. gegužės 23 d. *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinis Įstatymas) (*BGBl* 1949 I, p. 1) užtikrintas pagrindines teises, o tik į Sąjungos teisėje užtikrintas pagrindines teises, kai pagal tą direktyvą valstybėms narėms nepaliekama jokios diskrecijos ją įgyvendinti.

15 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Sąjungos teisės nuostatomis dėl Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalyje numatytos [autorių] teisės išimčių ir dėl jos apribojimų paliekama veiksmų laisvė perkeliant jas į nacionalinę teisę?

2. Kaip reikia atsižvelgti į ES pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas pagrindines teises apibrėžiant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalyje numatytų autorių išimtinės teisės atgaminti savo kūrinius (Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas) ir juos viešai skelbti, įskaitant kūrinių padarymą viešai prieinamų (Direktyvos 2001/29 3 straipsnio 1 dalis), išimčių ir apribojimų taikymo sritį?

3. Ar gali pagrindinė teisė į informacijos laisvę (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnio 1 dalies antras sakinys) arba į žiniasklaidos laisvę (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnio 2 dalis) pateisinti papildomų išimčių ir apribojimų taikymą autorių išimtinei teisei atgaminti savo kūrinius (Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktas) ir juos viešai skelbti, įskaitant kūrinių padarymą viešai prieinamų (Direktyvos 2001/29 3 straipsnio 1 dalis), be jau Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalyje numatytų išimčių ir apribojimų?

4. Ar autorių teisių saugomų kūrinių padarymas viešai prieinamų spaudos bendrovės interneto portale nelaikytinas leidžiamu pranešimu apie tuo metu vykstančius įvykius, kaip numatyta Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto (antroje) alternatyvoje, vien dėl to, kad prieš padarydama autoriaus kūrinius viešai prieinamus spaudos bendrovė galėjo ir pagrįstai turėjo gauti jo leidimą?

5. Ar citavimas, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, nėra tuomet, kai cituojamas tekstas ar jo dalys ne neatsiejamai (pavyzdžiui, įtraukose ar išnašose) įterpiami į naują tekstą, o padaromi viešai prieinami internete, pateikiant nuorodą (hipersaitą), kaip atskiras nuo naujo teksto [*Portatyvus dokumento formatas* (PDF)] formato dokumentas, kurį galima parsisiųsti atskirai?

6. Ar atsakant į klausimą, kada kūrinys jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, reikia orientuotis į tai, ar šis kūrinys konkrečiu pavidalu jau anksčiau buvo paskelbtas gavus autoriaus leidimą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

16 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 14 punkto, pirmasis klausimas susijęs su aplinkybėmis, kai dėl ginčo pagrindinėje byloje išsprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taiko teisės normas, susijusias su naujienų pranešimais ar citatomis ir numatytas atitinkamai *UrhG* 50 ir 51 straipsniuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeliami Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktai.

17 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar pagal šią Sąjungos teisės nuostatą valstybėms narėms paliekama diskrecija perkelti ją į nacionalinę teisę, nes, remiantis *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) jurisprudencija, nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Sąjungos direktyva, iš esmės turi būti įvertintos atsižvelgiant ne į Vokietijos Federacinės Respublikos *Grundgesetz* (Pagrindinis Įstatymas) užtikrintas pagrindines teises, o tik į Sąjungos teisėje užtikrintas pagrindines teises, kai pagal tą direktyvą valstybėms narėms nepaliekama jokios diskrecijos ją įgyvendinti.

18 Taigi pirmuoju klausimu prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytos antros alternatyvos ir d punkto nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad šios nuostatos yra visiško suderinimo priemonės.

19 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad pagal Sąjungos teisės viršenybės principą, kuris yra esminis Sąjungos teisinės sistemos požymis, tai, kad valstybė narė remiasi nacionalinės teisės nuostatomis, net jeigu jos yra konstitucinės, negali paveikti Sąjungos teisės veikimo šios valstybės teritorijoje (2013 m. vasario 26 d. Sprendimas *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 59 punktas).

20 Reikia atkreipti dėmesį į tokį faktą: kadangi direktyvos perkėlimas į valstybių narių nacionalinę teisę bet kuriuo atveju priklauso nuo situacijos, nurodytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 51 straipsnyje, pagal kurį valstybės narės įgyvendina Sąjungos teisę, Chartijoje numatytų pagrindinių teisių apsaugos lygis turi būti užtikrinamas tokio perkėlimo momentu, neatsižvelgiant į valstybių narių turimą diskreciją perkeliant direktyvą į nacionalinę teisę.

21 Taigi, jei, esant situacijai, kai valstybės narės veiksmai nevisiškai apibrėžiami Sąjungos teisėje, ši teisė įgyvendinama nacionalinėmis nuostatomis ar priemonėmis, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, nacionalinės valdžios institucijos ir teismai gali taikyti nacionalinius pagrindinių

teisių apsaugos standartus, jei toks taikymas nepažeidžia Chartijoje numatyto apsaugos lygio, kaip tai aiškina Teisingumo Teismas, Sąjungos teisės viršenybės, vieningumo ir veiksmingumo (2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 60 punktas ir 2013 m. vasario 26 d. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 29 punktas).

22 Taigi su Sąjungos teise suderinama tai, kad teismai ir nacionalinės valdžios institucijos nustato, jog toks taikymas priklauso nuo aplinkybės, kurią nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad direktyvos nuostatomis „paliekama diskrecija perkeliant jas į nacionalinę teisę“, jeigu ši aplinkybė suprantama kaip susijusi su minėtų nuostatų atliekamo derinimo laipsniu, nes toks taikymas įmanomas tik tada, kai šiomis nuostatomis neatliekamas visiškas suderinimas.

23 Šiuo atveju pabrėžtina, kad Direktyva 2001/29 siekiama suderinti tik tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių aspektus, ir daugelyje jos nuostatų taip pat atsispindi Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo siekis suteikti valstybėms narėms tam tikrą diskreciją įgyvendinant šią direktyvą (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 5 d. *Sprendimo Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, 57 punktą).

24 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/29 32 konstatuojamosios dalies, šios direktyvos 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse yra pateiktas išimtinių teisių atgaminti ir viešai paskelbti kūrinius išimčių ir apribojimų sąrašas.

25 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad valstybių narių turimos diskrecijos į nacionalinę teisę perkelti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ar 3 dalyse nurodytą konkrečią išimtį ar apribojimą apimtis turi būti vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant, be kita ko, į nagrinėjamos nuostatos sąlygas (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 36 punktą; 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 16 punktą ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Microsoft Mobile Sales International ir kt.*, C-110/15, EU:C:2016:717, 27 punktą; 2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 116 punktą), o Sąjungos teisės aktų leidėjo numatytų išimčių ir apribojimų derinimo laipsnis turėtų būti grindžiamas jų poveikiu sklandžiam vidaus rinkos veikimui, kaip numatyta
Direktyvos 2001/29 31 konstatuojamojoje dalyje.

26 Pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytą antrą alternatyvą ir d punktą šiose nuostatose įtvirtintos išimtys ar apribojimai atitinkamai susiję su „kūrin[ių] ar kit[ų] saugom[ų] objekt[ų] [naudojimu] norint pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslai, su sąlyga, kad būtų nurodytas šaltinis, įskaitant ir autoriaus vardą [ir pavardę], ir „[citavimu], pavyzdžiui, kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu [saugomu] objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinam[as], ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą [ir pavardę], išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui“.

27 Taigi, kaip matyti iš minėtų nuostatų turinio, šiomis nuostatomis nėra išsamiai derinama jose numatytų išimčių ar apribojimų apimtis.

28 Pirma, iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje ir d punkte atitinkamai vartojamų frazių „tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslai“ ir „atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui“ iš tiesų matyti, kad valstybės narės, perkeldamos į nacionalinę teisę šias nuostatas ir taikydamos jas įgyvendinančias nacionalinės teisės nuostatas, turi didelę diskreciją, suteikiančią joms galimybę palyginti esamus interesus. Antra, kiek tai susiję su atvejais, kai galima cituoti, šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalies d punkte pateikiamas tik pavyzdinis tokių atvejų sąrašas, kaip matyti iš vartojamos frazės „pavyzdžiui, kritikos ar apžvalgos tikslais“.

29 Šią diskreciją patvirtina teisėkūros veikla, vykdyta prieš priimant Direktyvą 2001/29. Taigi iš 1997 m. gruodžio 10 d. Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (COM(97) 628 *final*) aiškinamojo memorandumo dėl apribojimų, kurie dabar iš esmės nustatyti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose, matyti, kad šie apribojimai, atsižvelgiant į jų ribotą ekonominę reikšmę, neturėtų būti išsamiai nagrinėjami minėtame pasiūlyme, nustatant tik būtiniausias jų taikymo sąlygos, ir kad valstybės narės, laikydamosi šiose nuostatose nustatytų apribojimų, turėtų išsamiai apibrėžti tų išimčių ar apribojimų taikymo sąlygas.

30 Nepaisant to, kas išdėstyta, valstybių narių diskreciją įgyvendinant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antrą alternatyvą ir d punktą lemia keletas aspektų.

31 Pirma, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad diskrecija, kuri suteikta valstybėms narėms įgyvendinant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas išimtis ir apribojimus, turi būti naudojamasi laikantis Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų, o tai reiškia, kad valstybės narės bet kuriuo atveju negali savo nuožiūra nesuderinus nustatyti visų šių išimčių ir apribojimų parametrų (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 6 d. Sprendimo *SENA*, C-245/00, EU:C:2003:68, 34 punktą; 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 104 punktą ir 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 16 punktą; 2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 122 punktą).

32 Teisingumo Teismas taip pat pabrėžė, kad valstybių narių galimybė įgyvendinti išimtį ar apribojimą pagal suderintas nuostatas, išdėstytas Direktyvos 2001/29 2 ir 3 straipsniuose, yra griežtai apribota Sąjungos teisės reikalavimų (šiuo klausimu žr. 2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 126 punktą).

33 Visų pirma valstybės narės savo teisės aktuose gali nustatyti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą išimtį arba apribojimą, tik jeigu ji (jis) atitinka visas šiose nuostatose numatytas sąlygas (pagal analogiją žr. 2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 123 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

34 Šiuo klausimu valstybės narės taip pat privalo laikytis Sąjungos teisės bendrųjų principų, įskaitant proporcingumo principą, kuriuo remiantis galima daryti išvadą, jog priimtos priemonės turi būti tinkamos norimam tikslui pasiekti ir neviršyti to, kas būtina tam tikslui pasiekti (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 105 ir 106 punktai).

35 Antra, Teisingumo Teismas priminė, kad valstybių narių turima diskrecija įgyvendinti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas išimtis ir apribojimus neturėtų būti naudojama taip, kad būtų pakenkta šios direktyvos tikslams, kaip matyti iš direktyvos 1 ir 9 konstatuojamųjų dalių – nustatyti aukšto lygio autorių apsaugą ir tinkamą vidaus rinkos veikimą (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 107 punktą ir 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimo *ACI Adam ir kt.*, C-435/12, EU:C:2014:254, 34 punktą; 2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 124 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

36 Taigi valstybės narės, įgyvendindamos minėtas išimtis ir apribojimus, privalo užtikrinti taip nustatytų išimčių ir apribojimų veiksmingumą ir paisyti jų tikslo (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 4 d. Sprendimo *Football Association Premier League ir kt.*, C-403/08 ir C 429/08, EU:C:2011:631, 163 punktą ir 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 23 punktą), siekdamos išlaikyti deramą pusiausvyrą tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų teisių ir interesų, taip pat tarp įvairių kategorijų teisių turėtojų ir saugomų objektų naudotojų, kaip nurodyta minėtos direktyvos 31 konstatuojamoje dalyje.

37 Trečia, valstybių narių turima diskrecija įgyvendinti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas išimtis ir apribojimus taip pat ribojama tos direktyvos 5 straipsnio 5 dalimi, pagal kurią tokioms išimtims ar apribojimams taikoma triguba sąlyga, t. y. šios išimtys ar apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, jie neturi prieštarauti įprastam kūrinio naudojimui ir galiausiai jie neturi nepagrįstai pažeisti teisėtų teisių turėtojų interesų (2017 m. vasario 14 d. Nuomonės 3/15 (Marakešo sutartis dėl galimybės susipažinti su paskelbtais kūriniais), EU:C:2017:114, 125 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

38 Galiausiai, ketvirta, kaip nurodyta šio sprendimo 20 punkte, Chartijoje įtvirtinti principai taikomi valstybėms narėms, kai jos įgyvendina Sąjungos teisę. Todėl, perkeldamos į nacionalinę teisę Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas išimtis ir apribojimus, valstybės narės privalo užtikrinti, kad bus vadovaujamasi tokiu jų aiškinimu, kuris leistų užtikrinti deramą pusiausvyrą tarp įvairių Sąjungos teisės sistemos saugomų pagrindinių teisių (2014 m. kovo 27 d. Sprendimo *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 46 punktas ir 2018 m. spalio 18 d. Sprendimo *Bastei Lübbe*, C-149/17, EU:C:2018:841, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; taip pat žr. 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, 48 ir 49 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

39 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalies c punkto antra alternatyva ir d punktas turi būti aiškinami taip, kad tai nėra priemonės, kuriomis visiškai suderinama juose numatytų išimčių ar apribojimų taikymo sritis.

Dėl trečiojo klausimo

40 Trečiuoju klausimu, kurį reikia nagrinėti antroje vietoje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Chartijos 11 straipsnyje įtvirtinta informacijos laisvė ir žiniasklaidos laisvė, be jau Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų išimčių ir apribojimų, gali pateisinti nuo autorių išimtinių teisių atgaminti savo kūrinius (minėtos direktyvos 2 straipsnio a punktas) ir juos viešai skelbti (minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalis) nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą.

41 Visų pirma reikia pažymėti, kad tiek iš pasiūlymo (COM(97) 628 *final*) aiškinamojo memorandumo, tiek iš Direktyvos 2001/29 32 konstatuojamosios dalies matyti, kad šios direktyvos 5 straipsnyje pateiktas išimčių ir apribojimų sąrašas yra baigtinis, o tai taip pat ne kartą pabrėžė Teisingumo Teismas (2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doe*, C-301/15, EU:C:2016:878, 34 punktas ir 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 16 punktas).

42 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/29 3 ir 31 konstatuojamųjų dalių, šia direktyva atliktu suderinimu siekiama išlaikyti, visų pirma elektroninėje aplinkoje, deramą pusiausvyrą tarp, pirma, autorių ir gretutinių teisių turėtojų intereso apsaugoti savo intelektinę nuosavybę, užtikrinamą Chartijos 17 straipsnio 2 dalyje, ir, antra, saugomų objektų naudotojų interesų ir pagrindinių teisių, ypač jų saviraiškos ir informacijos laisvių, užtikrinamų Chartijos 11 straipsnyje, ir visuomenės intereso (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 41 punktą).

43 Mechanizmai, leidžiantys rasti teisingą pusiausvyrą tarp šių įvairių teisių ir interesų, yra įtvirtinti pačioje Direktyvoje 2001/29, numatant joje, be kita ko, pirma, teisių turėtojų išimtines teises (2–4 straipsniai), ir, antra, šių teisių išimtis ir apribojimus (5 straipsnis), kuriuos valstybės narės gali, t. y. turi, perkelti į nacionalinę teisę, tačiau šie mechanizmai turi būti įgyvendinti priimant šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones ir nacionalinėms institucijoms taikant šią direktyvą (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimo *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, 66 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

44 Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad Chartijoje įtvirtintos pagrindinės teisės, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, atsirado iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų ir gairių, nustatytų tarptautiniuose dokumentuose žmogaus teisių apsaugos srityje, kuriuos priimant valstybės narės bendradarbiavo ar prie kurių prisijungė (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 27 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-540/03, EU:C:2006:429, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

45 Dėl Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje ir d punkte numatytų išimčių ir apribojimų, dėl kurių klausia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikia pabrėžti, kad jomis konkrečiai siekiama numatyti saugomų objektų naudotojų teisės į saviraiškos laisvę ir žiniasklaidos laisvę – kas yra ypač svarbu, kai tai užtikrinama pagrindinėmis teisėmis – įgyvendinimo viršenybę prieš autoriaus interesą uždrausti jo kūrinio naudojimą, kartu užtikrinant, kad autorius iš principo turi teisę nurodyti savo vardą ir pavardę (šiuo tikslu žr. nuo 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 135 punktą).

46 Taip pat siekiant užtikrinti šio sprendimo 36 ir 42 punktuose minėtą deramą pusiausvyrą, pažymėtina, kad šios direktyvos 5 straipsnio 5 dalyje, kaip nurodyta šio sprendimo 37 punkte, reikalaujama, kad minėtos direktyvos 5 straipsnio 1–4 dalyse numatytos išimtys ir apribojimai būtų taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastam kūrinio ar kito saugomo objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia tos teisės turėtojo teisėtų interesų.

47 Atsižvelgiant į tai, jeigu kiekviena valstybė narė, nepaisydama šio sprendimo 41 punkte nurodyto aiškaus Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimo, galėtų nustatyti nuo Direktyvos 2001/29 2–4 straipsniuose nurodytų išimtinių autorių teisių nukrypti leidžiančias nukrypti nuostatas, nepatenkančias į šios direktyvos 5 straipsnyje išsamiai numatytas išimtis ir apribojimus, minėta direktyva atliktas autorių teisių ir gretutinių teisių suderinimas ir direktyva siekiamas teisinio tikrumo tikslas galėtų tapti neveiksmingi (2014 m. vasario 13 d. Sprendimas *Svensson ir kt.*, C-466/12, EU:C:2014:76, 34 ir 35 punktai). Iš tiesų iš tos pačios direktyvos 31 konstatuojamosios dalies matyti, kad egzistuojantys išimčių ir tam tikrų teisių apribojimų skirtumai turi tiesioginį neigiamą poveikį autorių teisių ir gretutinių teisių vidaus rinkos veikimui, taigi Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje pateikto išimčių ir apribojimų sąrašu siekiama užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą.

48 Be to, kaip matyti iš tos pačios direktyvos 32 konstatuojamosios dalies, šias išimtis ir apribojimus valstybės narės privalo taikyti nuosekliai. Tačiau šių išimčių ir apribojimų įgyvendinimo nuoseklumo reikalavimas negalėtų būti užtikrintas, jei valstybės narės galėtų laisvai numatyti tokias išimtis ir apribojimus, kurie nėra aiškiai nurodyti Direktyvoje 2001/29 (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, 38 ir 39 punktus), be to, Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs, kad jokioje Direktyvos 2001/29 nuostatoje nenumatyta galimybė valstybėms narėms išplėsti minėtų išimčių ar apribojimų taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimo *ACI Adam ir kt.*, C-435/12, EU:C:2014:254, 27 punktą).

49 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 11 straipsnyje įtvirtinta informacijos laisvė ir žiniasklaidos laisvė negali pateisinti nukrypimo nuo autorių išimtinių teisių atgaminti savo kūrinius (minėtos direktyvos 2 straipsnio a punktas) ir juos viešai skelbti (minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalis), nepatenkančio į Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas išimtis ir apribojimus.

Dėl antrojo klausimo

50 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar nacionalinis teismas, nustatydamas, pirma, Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų autoriaus išimtinių teisių ir, antra, šios direktyvos 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje ir d punkte numatytose nukrypti leidžiančiose nuostatose įtvirtintų saugomų

objektų naudotojų teisių pusiausvyrą, gali nukrypti nuo siauro minėtų nuostatų aiškinimo ir pasirinkti tokį jų aiškinimą, kuriuo būtų visapusiai atsižvelgiama į poreikį gerbti žodžio ir informacijos laisvę, užtikrintą Chartijos 11 straipsnyje.

51 Kaip priminta šio sprendimo 38 punkte, perkeldamos į nacionalinę teisę Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas išimtis ir apribojimus valstybės narės privalo užtikrinti, kad bus vadovaujamasi tokiu jų aiškinimu, kuris leistų užtikrinti deramą pusiausvyrą tarp įvairių Sąjungos teisės sistemos saugomų pagrindinių teisių.

52 Be to, įgyvendindamos šią direktyvą perkeliančias priemones valstybių narių valdžios institucijos ir teismai privalo ne tik aiškinti savo nacionalinę teisę taip, kad ji atitiktų šią direktyvą, bet ir nesivadovauti tokiu jos aiškinimu, kuris pažeistų minėtas pagrindines teises arba kitus bendruosius Sąjungos teisės principus, kaip ne kartą yra nusprendęs Teisingumo Teismas (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimo *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, 70 punktą; 2014 m. kovo 27 d. Sprendimo *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 46 punktą ir 2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Coty Germany*, C-580/13, EU:C:2015:485, 34 punktą).

53 Tiesa, kaip pažymėjo prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nuo bendros taisyklės nukrypti leidžiančios nuostatos iš esmės turi būti aiškinamos siaurai.

54 Vis dėlto, nors Direktyvos 2001/29 5 straipsnis formaliai pavadintas „Išimtys ir apribojimai“, reikia pažymėti, kad tokios išimtys ar apribojimai savaime yra kūrinių ar kitų saugomų objektų naudotojams suteiktos teisės (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Eugen Ulmer*, C-117/13, EU:C:2014:2196, 43 punktą). Be to, kaip priminta šio sprendimo 36 punkte, šiuo straipsniu konkrečiai siekiama užtikrinti deramą pusiausvyrą tarp, pirma, teisių turėtojų teisių ir interesų, kurie savaime aiškintini plačiai (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Soulier ir Doke*, C 301/15, EU:C:2016:878, 30 ir 31 punktus ir nurodytą jurisprudenciją), ir, antra, kūrinių ar kitų saugomų objektų naudotojų teisių ir interesų.

55 Tai rodo, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje numatytų išimčių ir apribojimų aiškinimas, kaip pažymėta šio sprendimo 36 punkte, turi leisti užtikrinti jų veiksmingumą ir paisyti jų tikslo, ir toks reikalavimas yra ypač svarbus, jei tokiomis išimtimis ir apribojimais, kaip antai Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose nustatytos išimtys ir apribojimai, siekiama užtikrinti pagarbą pagrindinėms laisvėms.

56 Šiomis aplinkybėmis svarbu, pirma, pridurti, kad intelektinės nuosavybės teisių apsauga iš tikrųjų įtvirtinta Chartijos 17 straipsnio 2 dalyje. Todėl nei iš šios nuostatos, nei iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos nematyti, kad tokia teisė yra neliečiama, todėl jai turėtų būti taikoma absoliuti apsauga (2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Scarlet Extended*, C-70/10, EU:C:2011:771, 43 punktas; 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *SABAM*, C-360/10, EU:C:2012:85, 41 punktas ir 2014 m. kovo 27 d. Sprendimo *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 61 punktas).

57 Antra, šio sprendimo 45 punkte priminta, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose siekta numatyti saugomų objektų naudotojų teisės į saviraiškos laisvę ir žiniasklaidos laisvę, kurios užtikrintos Chartijos 11 straipsnyje, įgyvendinimo viršenybę. Šiuo klausimu reikia pažymėti: kadangi Chartijoje įtvirtintos teisės atitinka teises, užtikrintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – EŽTK), pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį siekiama užtikrinti būtiną Chartijoje įtvirtintų teisių, atitinkančių EŽTK užtikrinamas teises, darnumą, nedarant neigiamos įtakos Sąjungos teisės ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo autonomijai (pagal analogiją šiuo klausimu žr. 2016 m. vasario 15 d. Sprendimo *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 47 punktą ir 2018 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *Staatssecretaris van Veiligheid en justitie* (Apeliacinio skundo stabdomasis poveikis), C-180/17, EU:C:2018:775, 31 punktą

ir jame nurodytą jurisprudenciją). Į Chartijos 11 straipsnį įtraukos teisės atitinka tas, kurios garantuojamos EŽTK 10 straipsnio 1 dalyje (šiuo klausimu žr. 2019 m. vasario 14 d. Sprendimo *Buivids*, C-345/17, EU:C:2019:122, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

58 Vis dėlto, kaip matyti iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos, siekiant suderinti autorių teises su teise į saviraiškos laisvę, šis teismas, be kita ko, pabrėžė būtinybę atsižvelgti į tai, kad aptariamos „kalbos“ ar informacijos rūšis yra ypač svarbu, visų pirma kalbant apie politines diskusijas ar diskusijas, turinčias įtakos viešajam interesui (šiuo klausimu žr. 2013 m. sausio 10 d. EŽTT sprendimo *Ashby Donald ir kiti prieš Prancūziją*, CE:ECHR:2013:0110JUD003676908, 39 punktą).

59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad nacionalinis teismas, nustatydamas, pirma, Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų autoriaus išimtinių teisių ir, antra, saugomų objektų naudotojų teisių, kurios įtvirtintos Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje ir d punkte numatytose nukrypti leidžiančiose nuostatose, pusiausvyrą, o tai jis turi atlikti atsižvelgdamas į visas atitinkamo atvejo aplinkybes, turi vadovautis šių nuostatų aiškinimu, kuris, atsižvelgiant į jų formuluotę ir išsaugant jų veiksmingumą, visiškai atitinka Chartijoje užtikrintas pagrindines teises.

Dėl ketvirtojo klausimo

60 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antra alternatyva turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, ribojanti šioje nuostatoje numatytos išimties ar apribojimo taikymą tais atvejais, kai pagrįstai neįmanomas išankstinis prašymas leisti naudoti saugomą kūrinį, siekiant pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius.

61 Kaip priminta šio sprendimo 26 punkte, Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje numatyta, kad valstybės narės šios direktyvos 2 ir 3 straipsniuose nurodytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus, kai naudojami darbai ar kiti saugomi objektai, norint pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslai, su sąlyga, kad būtų nurodytas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą ir pavardę, išskyrus tuos atvejus, kai to neįmanoma padaryti.

62 Kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, tiek iš reikalavimo vienodai taikyti Sąjungos teisę, tiek iš lygybės principo reikalavimo išplaukia, jog Sąjungos teisės nuostata, kaip antai Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalis, kurioje tam, kad būtų nustatyta jos prasmė ir apimtis, nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai (2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Iš pradžių reikia pažymėti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antros alternatyvos formuluotėje nėra jokių reikalavimų, susijusių su teisių turėtojo sutikimo gavimu prieš saugomą kūrinį atgaminant ar viešai paskelbiant.

64 Iš tiesų, jeigu nurodomas šaltinis ir jei šis kūrinys naudojamas tiek, kiek tai pateisina konkrečios informacijos tikslai, minėtoje nuostatoje įtvirtinta išimtis ar apribojimas reikalauja tik tokio naudojimo, kuriuo „norima pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius“.

65 Direktyvoje 2001/29 nesant šios frazės apibrėžties, ji turi būti aiškinama remiantis jos įprasta reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant ji pavartota, ir teisės aktų, kuriuose įtvirtinta, tikslus (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

66 Pirma, dėl Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antros alternatyvos formuluotės visų pirma reikia pažymėti, kad šioje nuostatoje nurodytas žodis „pranešti“ turi būti suprantamas kaip informavimas apie tuo metu vykstantį įvykį. Jei vien tokio įvykio paskelbimas nėra pranešimas apie jį, žodžiu „pranešti“ pagal jo įprastą reikšmę vis dėlto nereikalaujama, kad naudotojas atliktų išsamią tokio įvykio analizę.

67 Be to, pranešimas turi būti susijęs su „tuo metu vykstančiu įvykiu“. Šiuo klausimu, kaip nurodė prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, turi būti laikoma, kad tuo metu vykstantis įvykis yra įvykis, kuris, kai apie jį pranešama, susijęs su suinteresuotumu informuoti visuomenę.

68 Galiausiai pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antrą alternatyvą reikalaujama, kad būtų nurodytas šaltinis, įskaitant saugomo kūrinio autoriaus vardą ir pavardę, išskyrus tuos atvejus, kai to neįmanoma padaryti, ir kad nagrinėjamas naudojimas būtų atliekamas tik „tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslai“, todėl tai turi atitikti proporcingumo principą. Tai reiškia, kad saugomo kūrinio naudojimas neturi viršyti to, kas būtina informacijos tikslui pasiekti.

69 Šiuo atveju prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar visų autentiškų rankraščių ir viso atitinkamame rinkinyje publikuoto straipsnio paskelbimas be informacijos apie V. Beck atsiribojimą nuo šių dokumentų turinio buvo būtinas tam, kad būtų pasiektas informacijos tikslas.

70 Antra, kalbant apie Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punktą, reikia pabrėžti, kad ši nuostata yra informacijos sklaidos žiniasklaidos priemonėse dalis, siekiant patenkinti interesą informuoti visuomenę apie tuo metu vykstančius įvykius, ir tai matyti, be kita ko, pirma, iš šioje nuostatoje vartojamų žodžių, kur pirmoji toje nuostatoje minima alternatyva konkrečiai susijusi su straipsnių aktualiais klausimais atgaminamu spaudoje ir jų paskelbimu, ir, antra, iš Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytų ribų naudoti nagrinėjamą kūrinį ar saugomą objektą, o tai turi būti daroma tik „tiek, kiek tai pateisina informacijos tikslas“.

71 Vis dėlto, jei įvyksta įvykis, paprastai ir visų pirma atsižvelgiant į informacinę visuomenę, būtina, kad su tuo įvykiu susijusi informacija būtų perduodama greitai, todėl tai prieštarauja reikalavimui gauti išankstinį autoriaus sutikimą, dėl kurio būtų pernelyg sunku arba apskritai neįmanoma tinkamu laiku pateikti visuomenei svarbią informaciją.

72 Trečia, kiek tai susiję su Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje numatytos išimties ar apribojimo veiksmingumo apsauga, būtina priminti, kad šios nuostatos tikslas – prisidėti prie informacijos laisvės ir žiniasklaidos laisvės, kurios užtikrintos Chartijos 11 straipsnyje, įgyvendinimo, o Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, jog spaudos paskirtis demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje pateisina jos galimybę informuoti visuomenę be apribojimų, išskyrus tuos, kurie neišvengiamai būtini (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 113 punktą).

73 Vis dėlto, jei iš saugomo kūrinio naudotojo būtų reikalaujama prašyti teisių turėtojo leidimo, kai tai pagrįstai įmanoma, nebūtų atsižvelgta į tai, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje nurodyta išimtimi ar apribojimu turi būti leidžiama – jei tenkinamos jų taikymo sąlygos – naudoti saugomą kūrinį be jokio teisių turėtojo leidimo.

74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antra alternatyva turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, ribojanti šioje nuostatoje numatytos išimties ar apribojimo taikymą tais atvejais, kai pagrįstai neįmanomas išankstinis prašymas leisti naudoti saugomą kūrinį, siekiant pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius.

Dėl penktojo klausimo

75 Penktuoju klausimu prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „citatos“ apima nuorodą – pateiktą kaip hipersaitas – į atskirai parsisiunčiamą dokumentą.

76 Pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą valstybės narės gali nustatyti išimtis arba apribojimus šios direktyvos 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms išimtinėms teisėms atgaminti ir viešai skelbti, kai cituojama kritikos ar apžvalgos tikslais, jeigu šios citatos susijusios su kūriniu ar kitu objektu, kuris jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas ir jeigu nurodomas šaltinis, įskaitant autoriaus vardą ir pavardę, išskyrus atvejus, kai to padaryti neįmanoma, ir jeigu toks naudojimas atitinka sąžiningumo praktiką ir yra tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui.

77 Direktyvoje 2001/29 nesant jokios sąvokos „citatos“ apibrėžties, šios sąvokos reikšmė ir apimtis, remiantis šio sprendimo 65 punkte nurodyta suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, turi būti nustatytos pagal įprastą jos reikšmę bendrinėje kalboje, atsižvelgiant į kontekstą, kuriam esant ji vartojama, ir teisės aktų, kuriuose ji įtvirtinta, tikslus.

78 Kalbant apie sąvokos „citatos“ įprastą reikšmę bendrinėje kalboje, reikia pažymėti, kad pagrindiniai citavimo požymiai yra naudojimas – t. y. veiksmas, kai naudotojas, kuris nėra kūrinio arba, bendresne prasme, kūrinio ištraukos autorius, naudoja minėtą kūrinį ar jo ištrauką, siekdamas iliustruoti teiginį, ginti nuomonę arba net sudaryti sąlygas intelektinei konfrontacijai tarp šio kūrinio ir minėto naudotojo teiginių. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nesvarbu, ar cituojamas autorių teisių saugomas kūrinys, ar, priešingai, tokių teisių nesaugomas kūrinys (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 136 punktas).

79 Taigi, kaip savo išvados 43 punkte iš esmės pabrėžė generalinis advokatas, saugomo kūrinio naudotojas, kuris ketina remtis citavimo išimtimi, turi tiesiogiai ir glaudžiai susieti cituojamą kūrinį su savo svarstymais ir taip sudaryti sąlygas tokiai intelektiniai konfrontacijai su kito subjekto kūriniu, nes Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte šiuo klausimu teigiama, kad visų pirma turi būti cituojama kritikos ar apžvalgos tikslais. Tai taip pat reiškia, kad cituojamo kūrinio naudojimas turi papildyti minėto naudotojo teiginius, nes pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 5 dalį saugomo kūrinio citavimas negali būti tokios apimties, kad prieštarautų įprastam atitinkamo kūrinio ar kito saugomo objekto naudojimui ir nepagrįstai pažeistų teisėtus teisių turėtojų interesus.

80 Taigi, nei Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto formuluotėje, nei šio sprendimo 78 ir 79 punktuose aprašytoje „citatų“ sąvokoje nereikalaujama, kad cituojamas kūrinys būtų neatsiejamai (pavyzdžiui, įtraukose ar išnašose) įterpiamas į naują objektą, kuriame jis cituojamas, taigi tokį citavimą gali nulemti hipersaito, darančio nuorodą į tokį kūrinį, įterpimas.

81 Tokia galimybė atitinka aplinkybes, kuriomis ši nuostata buvo sukurta, nes Direktyva 2001/29, kaip nurodyta jos 1 straipsnio 1 dalyje, reglamentuoja teisinę autorių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę. Tačiau, kaip ne kartą pabrėžė Teisingumo Teismas, hipersaitai prisideda prie tinkamo interneto, kuris turi ypatingą reikšmę saviraiškos ir informacijos laisvei, užtikrinamai Chartijos 11 straipsnyje, ir kad keitimuisi nuomonėmis ir informacija šiame tinkle būdingas didžiulio informacijos kiekio turėjimas (2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *GS Media*, C-160/15, EU:C:2016:644, 45 punktas ir 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimas *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 40 punktas).

82 Be to, tokio aiškinimo nepaneigia Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte nustatytos citavimo išimties tikslas, kuriuo, kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, siekiama užtikrinti deramą kūrinio ar saugomo objekto naudotojų teisės į saviraiškos laisvę ir autoriams suteiktos atgaminimo

teisės pusiausvyrą, taip pat užkirsti kelią tam, kad autoriams suteikta išimtine atgaminimo teise nebūtų daroma kliūčių cituojant skelbti visuomenei jau prieinamo kūrinio ištraukas kartu su komentarais ar kritika (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 120 ir 134 punktai).

83 Nepaisant šių samprotavimų, taigi atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, jog V. Beck rankraštis ir straipsnis kaip atskirai parsisiunčiami dokumentai buvo paskelbti internete, pateikiant hipersaitą, reikia pabrėžti, kad, taikant Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, reikalaujama, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 76 punkte, nagrinėjamas naudojimas „atitiktų sąžiningumo praktiką ir [būtų] tokio masto, kokio reikia konkrečiam tikslui“, todėl šio rankraščio ir šio straipsnio naudojimas citavimo tikslais neturi viršyti to, kas būtina tam, kad būtų pasiektas nagrinėjamo citavimo tikslas.

84 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „citatos“ apima nuorodą – pateiktą kaip hipersaitas – į atskirai parsisiunčiamą dokumentą.

Dėl šeštojo klausimo

85 Šeštuoju klausimu prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad kūrinys jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas, kai jis konkrečiu pavidalu anksčiau buvo paskelbtas gavus autoriaus leidimą.

86 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkto, citavimo išimtis taikoma tik tuo atveju, kai atitinkama citata susijusi su kūriniu, kuris buvo teisėtai padarytas viešai prieinamas.

87 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad frazę „kūrinys padarytas viešai prieinamas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą prancūzų kalba, reikia aiškinti taip, kad šis kūrinys padarytas prieinamas visuomenei, taigi šį aiškinimą patvirtina ne tik frazė „made available to the public“, bet ir frazė „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht“, kurios šiame straipsnyje anglų ir vokiečių kalbomis vartojamos vienodai (2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 128 punktas).

88 Dėl klausimo, ar kūrinys jau yra „teisėtai“ padarytas viešai prieinamas, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad tik jeigu įvykdytos visos kitos Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punkte nustatytos sąlygos, leidžiama cituoti kūrinį, kuris iki šio laiko jau teisėtai tapo prieinamas visuomenei (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 127 punktą).

89 Taigi reikia manyti, kad kūrinys ar jo dalis jau buvo teisėtai padaryti viešai prieinami, jeigu jis (jo dalis) buvo viešai paskelbtas gavus teisių turėtojo leidimą arba pagal nesavanorišką licenciją ar net pagal teisėtą leidimą.

90 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar galima daryti prielaidą, kad V. Beck kūrinys, 1988 m. paskelbus jo rankraštį kaip straipsnį rinkinyje, jau buvo teisėtai padarytas viešai prieinamas, atsižvelgiant į tai, kad prieš paskelbiant tą rankraštį šio rinkinio leidėjas jį nedaug pakeitė. Jis abejoja, ar toks teisėtas padarymas viešai prieinamo buvo įgyvendintas tuomet, kai V. Beck šiuos dokumentus kartu su informacija apie atsiribojimą paskelbė savo interneto svetainėje.

91 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į konkrečią bylą ir visas tos bylos aplinkybes, turi nuspręsti, ar kūrinys buvo teisėtai padarytas viešai prieinamas (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 28 punktą).

92 Visų pirma pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pirmą kartą paskelbdamas V. Beck rankraštį kaip straipsnį rinkinyje leidėjas pagal sutartį ar kitokiu pagrindu turėjo teisę padaryti atitinkamus redakcinius pakeitimus. Priešingu atveju reikėtų manyti, kad, nesant teisių turėtojo sutikimo, toks kūrinys, koks buvo paskelbtas minėtame rinkinyje, nebuvo teisėtai padarytas viešai prieinamas.

93 Atrodo, kad V. Beck rankraštį ir straipsnį vėliau savo interneto svetainėje paskelbė pats autorių teisių turėtojas. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šie dokumentai V. Beck interneto svetainėje buvo paskelbti kartu su atsiribojimu nuo šių dokumentų turinio, pateikiant tokį įrašą kiekviename minėtų dokumentų puslapyje. Taigi paskelbiant minėtus dokumentus šie buvo teisėtai padaryti viešai prieinami tik tiek, kiek jie buvo pateikti kartu su informacija apie atsiribojimą.

94 Bet kuriuo atveju, atsižvelgdamas į šio sprendimo 83 punkte išdėstytus svarstymus ir siekdamas taikyti Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktą, prašymą priimt prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar rankraščių ir nagrinėjamame rinkinyje publikuoto straipsnio pirminių versijų paskelbimas, nepateikiant informacijos apie V. Beck atsiribojimą nuo šių dokumentų turinio, atitinka sąžiningumo praktiką ir yra pateisinamas tikslu, kurio siekiama nagrinėjamu citavimu.

95 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į šeštąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad kūrinys jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas, kai jis konkrečiu pavidalu anksčiau buvo viešai paskelbtas gavus autoriaus leidimą arba pagal nesavanorišką licenciją ar net pagal teisėtą leidimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

96 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 5 straipsnio 3 dalies c punkto antra alternatyva ir d punktas turi būti aiškinami taip, kad tai nėra priemonės, kuriomis visiškai suderinama juose numatytų išimčių ar apribojimų taikymo sritis.**

2. **Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnyje įtvirtinta informacijos laisvė ir žiniasklaidos laisvė negali pateisinti nukrypimo nuo autorių išimtinių teisių atgaminti savo kūrinius (minėtos direktyvos 2 straipsnio a punktas) ir juos viešai skelbti (minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalis), nepatenkančio į Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytas išimtis ir apribojimus.**

3. **Nacionalinis teismas, nustatydamas, pirma, Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų autoriaus išimtinių teisių ir, antra, saugomų objektų naudotojų teisių, kurios įtvirtintos Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antroje alternatyvoje ir d punkte numatytose nukrypti leidžiančiose nuostatose, pusiausvyrą, o tai jis turi atlikti atsižvelgdamas į visas atitinkamo atvejo aplinkybes, turi vadovautis šių nuostatų aiškinimu, kuris, atsižvelgiant į jų formuluotę ir išsaugant jų veiksmingumą, visiškai atitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje užtikrintas pagrindines teises.**

4. **Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies c punkto antra alternatyva turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, ribojanti šioje nuostatoje numatytos išimties ar apribojimo taikymą tais atvejais, kai pagrįstai neįmanomas išankstinis prašymas leisti naudoti saugomą kūrinį, siekiant pranešti apie tuo metu vykstančius įvykius.**

5. **Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad toje nuostatoje vartojama sąvoka „citatos“ apima nuorodą – pateiktą kaip hipersaitas – į atskirai parsisiunčiamą dokumentą.**

6. **Direktyvos 2001/29 5 straipsnio 3 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad kūrinys jau yra teisėtai padarytas viešai prieinamas, kai jis konkrečiu pavidalu anksčiau buvo viešai paskelbtas gavus autoriaus leidimą arba pagal nesavanorišką licenciją ar net pagal teisėtą leidimą.**

Parašai.